

07.09.2026

Helsingin kaupunginhallitus
kaupunginkanslia@hel.fi

Viite
Lausuntopyyntö HEL 2026-007765 T 00 00 03

Lausunto Helsingin kaupunginhallitukselle valtuutettu Anni Sinnemäen aloitteesta

Tausta

Helsingin kaupunginhallitus on pyytänyt HSL:ltä lausuntoa Anni Sinnemäen aloitteesta, joka koskee keltavihreän värityksen palauttamista kaikkiin raitiovaunuihin sekä metron oranssin värityksen säilyttämistä. HSL tarkastelee lausunnossaan raitoliikenteen väritystä sen historian, nykyisten linjausten, päätöksentekoperaatioiden ja jatkovalmistelun näkökulmasta.

Brändin merkitys joukkoliikenteessä

Suurissa kaupungeissa joukkoliikennettä operoivat useat eri yhtiöt, ja useissa kaupungeissa joukkoliikenteellä on yhtenäinen brändi. Yhtenäinen brändi ja visuaalinen ilme auttavat matkustajaa tunnistamaan palvelun yhtenäiseksi kokonaisuudeksi sekä tukevat opastuksen ja palvelukokemuksen selkeyttä. Brändi viestii palvelun laadusta, ajanmukaisuudesta ja houkuttelevuudesta sekä tukee joukkoliikenteen asemaa vartenotettavana liikkumisvaihtoehtona.

HSL:n brändin yhtenäinen ilme korostaa joukkoliikenteen seudullista luonnetta. Ilmettä kehitetään siten, että se tukee palvelun tunnistettavuutta ja käytettävyyttä eri kulkumuodoissa. Samalla otetaan huomioon kulkumuotojen ominaispiirteet, kaupunkiympäristöt sekä historiallisten erityispiirteiden kunnioittaminen.

HSL:n brändi-ilmeen ja värimaailman suunnitteli palkittu graafinen suunnittelija ja brändiasiantuntija Teemu Suviala vuonna 2010. Lausunnon valmistelun yhteydessä HSL pyysi Suvialalta näkemyksen Helsingin raitiovaunujen ja metron värityksestä. Suvialan näkemys on tiivistetysti seuraava:

”Metron oranssia tunnusväriä tai ulkopintaa ei pidä muuttaa. Tämä on yksi Helsingin kaupungin tunnetuimmista visuaalisista elementeistä ja osa kaupungin muotoiluhistoriaa. Tätä tulee vaalia samalla tavalla kuin esimerkiksi suojeltua rakennusta.

Raitiovaunujen tulee jatkossakin näyttäytyä kaupunkilaisille vihreinä. Keltainen on ollut aidosti osa raitiovaunujen runkoväritystä vuosikymmenten ajan, eri tavoin toteutuneena ja suhteessaan vihreään vaihdellen. Tämä historia huomioiden keltaisen osuutta voidaan tarvittaessa perustellusti pienentää kohti aksenttiroolia, kunhan vihreä säilyy hallitsevana värinä. Kokonaisuutta ei tule sekoittaa lisäämällä valkoista runkoväritykseen. Valkoinen väritys vaunujen molemmissa päissä myös heikentää raitiovaunuliikenteelle ominaisen vihreän näkyvyyttä sekä edestä että takaa katsottuna.

Linja-autojen takaosiin tuotu kaareva valkoinen elementti oli ratkaisu, joka alun perin räätälöitiin nimenomaan vain linja-autokalustolle. Tavoitteena oli yhtenäistää eri linja-automallien ja liikennöitsijöiden ilme ja varmistaa, että HSL:n linja-autot erottuvat selvästi muiden alueella liikkuvien linja-autotoimijoiden kalustosta, mukaan lukien Suomeen saapuvat ulkomaiset tilausajobussit. Ratkaisua ei tule tulkita eikä soveltaa sääntönä, jonka mukaan jokaisen HSL:n liikennemuodon pitäisi jatkossa kantaa samaa kaarevaa muotoa tai valkoista takaosan pintaa samalla tavalla."

Asiantuntijanäkemys tukee lähtökohtaa, jonka mukaan seudullisesti yhtenäistä ilmettä tulee sovittaa yhteen Helsingin kantakaupungin raitioliikenteen ja metrolinjojen historiallisten erityispiirteiden kanssa.

Historiallinen tausta ja päätöksenteko

Helsingin ensimmäiset raitiovaunut 1800-luvulla olivat vihreän ja puun värisiä. Tästä on periytynyt keltavihreä väritys, joka on sittemmin vakiintunut Helsingin kantakaupungin raitioliikenteen tunnistettavaksi ilmeeksi.

1970- ja 1980-luvuilla kokeiltiin raideliikenteen yhtenäistä oranssiin ja punaiseen perustuvaa ilmettä: metro- ja raitiovaunukalusto olivat oransseja ja junakalusto punaista. Oranssi-harmaat raitiovaunut koettiin kuitenkin epämiellyttäväksi, ja keltavihreä väritys palautettiin valtuustoaloitteen pohjalta vuosina 1986–1995. Päätös tehtiin tuolloin Helsingin kaupungin esteettisistä lähtökohdista.

HSL:n tilaajaväritys muodostaa joukkoliikennejärjestelmän yhtenäisen visuaalisen identiteetin, joka kattaa kaikki HSL-alueen kulkumuodot. HSL päätti bussien tilaajavärityksestä syksyllä 2010, ja uuden ilmeen mukaisia busseja otettiin liikenteeseen vuodesta 2011 alkaen. Päätöksen myötä HSL otti vastuun liikennevälineiden ilmeestä yksittäisten liikennöitsijöiden ja kuntien sijaan.

Bussien tilaajavärityksessä otettiin vuonna 2011 käyttöön yhtenäinen muotokieli, johon kuuluu kaareva valkoinen elementti. Sen tavoitteena on ollut yhdistää eri liikennöitsijöiden bussikalusto visuaalisesti yhtenäiseksi kokonaisuudeksi.

Runkobussien oranssista värityksestä päätettiin vuonna 2012, lähijunien violetista värityksestä vuonna 2015 ja pikaraitiovaunujen turkoosista värityksestä vuonna 2017. Kesäkuussa 2025 julkistettiin raitiovaunujen värityksen maltillinen uudistus niille linjoille, joilla raitiotieverkko laajenee uusille alueille:

- Seudulliset raitiolinjat (linja 15 ja tuleva Vantaan ratikka): turkoosi väritys säilyy linjoilla, jotka kulkevat kokonaisuudessaan kantakaupungin ulkopuolella
- Pikaraitiolinjat, jotka kulkevat myös kantakaupungissa: keltavihreä väritys, johon lisätään HSL-tyyliset valkeat keulat kaarevine muotoineen. Ensimmäiset uuden tyylliset vaunut alkoivat liikennöidä linjalla 13 syys-lokakuun vaihteessa 2025. Tulevaisuudessa nämä vaunut liikennöivät myös Laajasaloon kulkevilla linjoilla 11 ja 12 sekä tarpeen mukaan muualla kantakaupungissa.

Artic-raitiovaunujen mahdollisesta uudelleenmaalauksesta peruskorjauksen yhteydessä ei ole tehty päätöstä. Asia ratkaistaan kustannusarvioiden perusteella. Vanhempien nivelraitiovaunujen väritystä ei ole tarkoitus muuttaa. Kantakaupungin sisällä liikennöivät raitiovaunut säilyvät siten nykyisessä keltavihreässä väriyksessään ilman valkoisia päätyosia arviolta pitkälle 2030-luvulle.

Päätöksentekoperiaatteet

Liikennevälineiden ulkoasua koskevat ratkaisut ovat kuuluneet HSL:n operatiivisen johdon toimivaltaan. Ratkaisuja on käsitelty myös HSL:n hallituksen iltakouluissa, yleensä kalustohankintojen yhteydessä.

HSL:n hallitus pitää tärkeänä, että joukkoliikennevälineiden väritystä ja ilmettä kehitetään yhtenäisen seudullisen palvelun näkökulmasta. Samalla on yhteensovitettava ja vaalittava Helsingin kantakaupungin raitiliikenteen sekä metrolinjojen historiallista ilmettä. Erityisesti metron ja kantakaupungin raitiliikenteen väritystä koskevat muutokset valmistellaan tiiviissä vuoropuhelussa omistajakuntien kanssa.

Jatkovalmistelussa noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Järjestelmää tarkastellaan kokonaisuutena, ei yksittäisen kulkuvälineen näkökulmasta
- Kulkumuotojen ilme, opastus ja palvelukokemus sovitetaan yhteen
- Päätöksissä huomioidaan seudullinen kokonaisuus, ei yhden kaupungin tai yksittäisen kulkumuodon näkökulma kuitenkin joukkoliikenteen kulttuuriperinnettä ja ilmettä kunnioittaen
- Päätöksenteko perustuu kokonaisnäkemykseen, ei yksittäisiin mielipiteisiin tai esteettisiin preferensseihin
- Valmistelu tehdään tiiviissä vuoropuhelussa omistajakuntien kanssa Joukkoliikenteen seurantaryhmässä (Jose-ryhmä).

Jatkosuunnitelma

HSL käynnistää raitiliikenteen ilmeen uudelleensuunnittelun. Valmistelussa tarkastellaan sekä seudullisten raitiolinjojen että kantakaupungin raitiliikenteen tarpeita. Valmistelu tehdään tiiviissä vuoropuhelussa omistajakuntien kanssa Joukkoliikenteen seurantaryhmässä. Suunnitelma viedään HSL:n hallitukselle tiedoksi.

Suunnitelma valmistuu syksyllä 2026. Sen pohjalta päätetään uuden raitiovaunukaluston ilmeestä sekä mahdollisista muutoksista nykyiseen kalustoon. Jos toteutus edellyttää viranhaltijoiden toimivallan ylittäviä kustannuksia, asia saatetaan HSL:n hallituksen päätettäväksi.

Lisätietoja antaa johtaja Mari Flink, etunimi.sukunimi@hsl.fi.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Vesa Silfver
Vs. Toimitusjohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 7.9.2026. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.